

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. V čitalnici je govoril 19. marcija g. prof. Šukle: »o de-vici Orleanski«; 26. marcija g. drd. Ivan Tavčar: »o ženi v narodnem pesništvu« in 3. aprila je g. prof. Wiethaler vodil svoje poslušalce »tri dni po starem Rimu« za časa Nerona. — Predavanja so bila zelo obiskovana, dasi je bilo mesca marcija vreme sila neugodno. Govorniki so bili popolnoma kos svoji nalogi, in občinstvo se jim je glasno zahvaljevalo, kar pa je poglavitna stvar: narod se zbuja in zanimiva za narodne zavode. Čisti dohodki so bili namreč namenjeni »Narodni šoli«, in ta je dobila lepo svoto 180 gl. Preserčna hvala tedaj vsem vdeleževalcem, a gospodje govorniki bodo za svoj trud dobili plačilo, kakoršni svet daje tistim, ki se nesebično za druge žertvujejo, — attamen, justum ac tenacem propositi virum non civium ardor . . .

Predavanja nemška na korist »Schulpfennig-u« (z dvema tretjinama) in bolniškemu podpornemu društvu (z 1 tretj.). — Govoril je 19. marcija g. Karol Dežman: »o stalnih zvezdah« in 26. marc. »o Jupitru (planetu) in njegovih mescih,« g. dr. Leitmaier 2. t. m. »o priseženih sodnijah,« 9. t. m. g. dr. Schaffer »o Anastaziju Grün-u« — in velikonočen ponedeljek 17. aprila bode govoril g. dr. Keesbacher: »o človeškem srcu«. — Tudi tukaj je bilo obilo poslušalcev, posebno, kakor se piše, cvetno nedeljo.

— *Is seje c. k. dež. šolsk. sveta dne 16. marcija 1876.* Predsednik je otvoril sejo s tem, da je perovodja prebral razrešene vloge. — Poročilo dež. nadzornika za humanistične predmete o nadzorovanji višje gimnazije v Rudolfovem se je vzelo na znanje, in predložilo slavnemu ministerstvu. — Prošnja učitelja na gimnaziji v Rudolfovem za stalno umestjenje se je vernila ravnateljstvu, da pridene vse sejne protokole tekočega leta. — Na ljubljanski realki se je šolnine oprostilo 40 učencev vse, a 11 za polovico, 17 se je pustilo dose-danje oproščenje, a 4 polovično; 5 se je oproščenje odreklo. — Na ljublj. gimnaziji se je šolnine oprostilo 42 vse, a 10 za polovico; 34 učencem se je privolilo dosedanje oproščenje, a 5 polovično; 15 učencem, ki so vnovič prosili za popolno oproščenje, in 2, ki sta prosila za polovično se je to privolilo; 1 učenec, dosihmal popolnoma oproščen, bode plačeval polovico, in 3 se je oproščenje odreklo. — Na kočevski gimnaziji se je oprostilo 26 učencev vse šolnine, 1 pa polovice, in 4 ostajajo oproščeni tudi zanaprej. — Učenec na ljublj. gimnaziji se je oprostil gerščine. — Prošnji gimnazij v Kranji in Kočevji za privolitev izvanredne pripomoči za učna sredstva l. 1877 ste se predložili priporočevaje slav. ministerstvu. — Dva pripravnika sta dobila spraznjeni državni štipendiji, in tretji je dobil podpore. — Red šolskih ur na možkem in ženskem učiteljišču v Ljubljani za drugo polovico šolskega leta 1875/6 se je vzel na znanje. — Zarad pripravnih bukev za domovinoslovje se je slav. ministerstvu poročalo, kakor se je o tem izreklo ravnateljstvo učiteljišča v Ljubljani. — Slavnemu ministerstvu se je predložil: »Nazorni nauk za slovensko mladost« in »globus s slovenskim tekstom« z nasvetom, da naj bi se oboje razglasilo za pripuščeno učno sredstvo, kakor se je izreklo ravnateljstvo na učiteljišču v Ljubljani. — C. k. deželni vladi se je odgovorilo, da se nasvet c. k. kmetijske družbe za obdarovanje šole v Postenji ne more podpirati. — Poročilo c. k. nadzornika ljudskih šol v nadzorovanji nekaterih ljudskih šol se je vzelo na znanje, in dotični ukazi so se razposlali krajnim šolskim svetom. — Prošnja učiteljske vdove Marije Ribnikarjeve v Dolu se je napolila na kranjski deželni odbor z nasvetom, naj dela pri slav. deželnem za-

stopu na to, da se vdovi prizna normalna penzija p \acute{o} tem milosti. — Vsled slav. ministerske odloke se je odkazala namestnim u \acute{c} iteljem na srednjih \acute{s} olah namestnina anticipando. — Poro \acute{c} ilo c. k. okraj. \acute{s} olsk. sveta v Kerskem zaradi raz-
 širjenja dvorazredne ljudske \acute{s} ole v Kerskem v trirazredno se je poslalo kranj-
 skemu deželnemu odboru priterjevaje nasvetom okrajnega \acute{s} olskega sveta. —
 Razširjenje ljudske \acute{s} ole v Sodra \acute{z} ici v trirazredno se je poterdilo in tretjemu
 u \acute{c} itelju pla \acute{c} a s 500 gl. nastavila. — Zaporedno razširjenje dvorazredne ljudske
 \acute{s} ole v Seno \acute{z} ecah v \acute{s} tirirazredno se je odobrilo, in pla \acute{c} e ustanovile s 600, 500,
 500 in 450 gl. — Imenovanje Franceta Vrani \acute{c} a za stalnega u \acute{c} itelja v Hoti \acute{c} u se je
 odobrilo in dekret mu je bil narejen. — Kranjski deželni odbor je bil naprošen
 za dopla \acute{c} ilo 1000 gl. na ime normalnega \acute{s} olskega zavoda »za zasilne \acute{s} ole« in
 300 gl. za \acute{z} enske rokotvore. — Rešile so se prošnje za nagrado in pripomo \acute{c} .

— *Pod \acute{u} ek v risanji* bodo nadzorovali posebni ministerski odposlanci
 (komisarji), katere ho \acute{c} e razpošiljati po kronovinah Njih prevzvišenost minister
 za uk in bogo \acute{c} astje. — Pred vsem bodo pa nadzorovali ti komisarji u \acute{c} iteljsi \acute{c} a
 za u \acute{c} itelje in u \acute{c} iteljice, da po teh zavodih in tudi po izobra \acute{z} evalnih te \acute{c} ajih, ki
 so \acute{z} njimi sklenjeni in po obertnijskih \acute{s} olah v tem kraju pozvedajo, kako je s
 podukom v risanji, oziraje se posebno na predpisane u \acute{c} ne \acute{c} erte \acute{z} e in na in \acute{s} truk-
 cije v to dane. — V ministerske komisarje se bodo jemali taki strokovnjaki,
 ki v ob \acute{c} e ne razumevajo le risanja in \acute{s} olstva, marve \acute{c} tudi poznajo ukaze, ki
 so dani zastran poduka v risanji.

Pri nadzorovanji \acute{s} ol bodo gledali ti komisarji na to: 1. Ali so prostori
 in priprave za risanje dobri in sposobni? 2. Ali ima \acute{s} ola potrebne u \acute{c} ne pri-
 pomo \acute{c} ke? 3. Ali u \acute{c} itelji podu \acute{c} ujejo v risanji po predpisanem u \acute{c} nem \acute{c} erte \acute{z} u in
 po in \acute{s} trukcijah u \acute{c} iteljem danih, ali rabijo pripu \acute{s} cene risarske predlage in druge
 u \acute{c} ne pripomo \acute{c} ke in ali se poslu \acute{z} ijo namenu primerne metode? 4. Ali se dose \acute{z} e
 prepisani u \acute{c} ni smoter? 5. Ali so izdelki u \acute{c} encev primerno speljani, ali se der \acute{z} e
 pri poduku stopnjevanja, kakor se veleva v doti \acute{c} nih ukazih?

Ministerski komisarji bodo poro \acute{c} ali ministerstvu, ki bode potlej ukrenilo,
 kaj je storiti. — Nadzornik bode nadzoroval samostalno, ker se je pa pri tem
 vendar le treba ozirati na druge nauke, bode komisar razgovarjal se tudi z
 ravnateljem, z \acute{s} olsk. vodji in ako bode treba, tudi z drugimi osebami pri nadzorni \acute{s} tvu.

Odpošiljanje komisarja pa v nobeni stvari ne spreminja delavnosti postavno
 vredjenega nadzorni \acute{s} tva.

— *Protestantovsko \acute{s} olo* je obiskovalo v preteklem letu 93 otrok,
 in sicer 50 de \acute{c} kov in 43 deklic. Iz med teh so 3 judje, 26 je protestantov
 pa 64 katoli \acute{c} anov. Podu \acute{c} evala sta jih 2 u \acute{c} itelja v 3 oddelkih, pa le v 2 sobah.
 — V Ljubljani sicer imamo 4 javne in 1 zasebno ljudsko \acute{s} olo za de \acute{c} ke, 3 javne
 in 3 zasebne \acute{s} ole za deklice, tudi nem \acute{s} čina se ne zanemarja po \acute{s} olah, tedaj se
 vendar vsak \acute{c} udi, da toliko katoliških otrok hodi v protestantovsko \acute{s} olo. —
 Sicer sedaj povsod tirjajo, da mora vsak razred imeti svojega u \acute{c} itelja, tudi pov-
 sod \acute{s} olsko mladino lo \acute{c} ijo po spolu, tam pa nih \acute{c} e tega ne tirja. — Protestant-
 je svojih otrok ne po \acute{s} iljajo v katoliške ljudske \acute{s} ole, tedaj so bolj zvesti svoji
 veri (veroizpovedanju), kakor katoli \acute{c} anje svoji, in raje nekoliko poterp \acute{e} in \acute{z} ert-
 vujejo, da imajo le svojo versko \acute{s} olo, ber \acute{z} kone si mislijo tako, kakor uni ro-
 marji, od katerih zabavlji \acute{c} a pravi, da so molili k svetemu Florijanu: Ljub svet
 Florijan, prizanesi na \acute{s} im hi \acute{s} am, raje druge za \acute{z} gi. — Nadzornik protestantovski
 \acute{s} oli je gospod \acute{z} upnik, kajti tam se ne boje, da bi cerkveno nadz \acute{o} rovanje za-
 der \acute{z} evalo napredek v u \acute{c} enosti in znanosti. In po svoje imajo prav, kajti kar
 bi bilo katoli \acute{c} anom prav, to tudi unim ni napa \acute{c} no.

Kaj pa katoličanje? Ti imajo tukaj v Ljubljani šol mestnih, javnih in zasebnih na zbiranje, a vendar raje pošiljajo svoje otroke v protestantovsko šolo. Ali zastran tega, ker imajo šolo pred nosom, mestne šole pa so daleč proč, nekatere v drugem koncu mesta a zastran tega, ker so otroci v protestantovski šoli bolje preskerbljeni in poučeni, ali poslednjič iz verske unemarnosti (indifferentizma), kdo jih razume?!

Pripoveduje se, da je katolik vprašan, zakaj da otroka pošilja v protestantovsko šolo, odgovoril: No, zakaj bi ne, pri protestantih ne bode zgubil vere, tam puste te stvari pri miru, v verske reči se nihče ne utikuje, kar pa pri katoličanih ni tako! A ta je bosa! Nihče ljubljanskih mestnih učencikov otrok versko ne kvari, še več, učenik verozakona v prostih urah stori to, kar mu v odločenih urah storiti ni mogoče, t. j. otroke za sv. zakramente pripravlja. Ako so naši otroci nerodni, tudi drugod niso angeljčki. Ako tukaj ni toliko verskih vaj, kakor bi cerkev želela, no, tam gor celo nobenih ni.

Želeti bi bilo, da bi visokočastito ljubljansko škofijstvo podučevanje v kersanskem nauku, za 64 katoliških otrok, ki obiskujejo tukajšno protestantovsko šolo, izročilo katoliškemu duhovnu. — Katoličanje sploh terdijo, da otroci versko-namešanih šolah postanejo radi unemarni (indifferent) do svoje cerkve in od verske unemarnosti do nejevere je najbližnja pot. Se ve, da se taki prikazi do pičice ne dajo dokazati, vendar bližnja priložnost je tu, tedaj katoliški stariši navadno svojih otrok ne pošiljajo v šole drugoverce, ako so v kraji katoliške šole, le pri nas je drugače; žalostno je, ako smo katoličanje krivi temu. Poslednjič pristavimo, da nam gre le za stvar, a nikakor za osebe.

— *Perva učna razstava v Gorici l. 1875. Poročilo razstavnega odbora.* (Dalje.) Osnovne postavne državne, dane po ustavni poti, so te dobe glavno znamenje; v tem času so razglasili državno postavo 25. maja 1868 in 14. maja 1869. Perva teh postav zamenjava staro nadzorstvo za novo, stavi novo vodstvo ljudskega uka na mesto prejšnjega, oboje je natančnije izpeljano v deželni postavi za gorisko in gradiščansko grofijo 8. februarija 1868, ki spodbuja vse k povzdigovanju ljudskega poduka. (Na Kranjskem s postavo 25. februarija l. 1870.)

Druga postava je za terdno razveljavila šolsko ustavo leta 1805, ter ustanovila splošna načela, po katerih se je imelo začeti preuravnavanje ljudskega podučevanja v vseh kronovinah zastopanih v državnem zboru. Kakor po vseh prenovitvah, zgodilo se je tudi po razglašenju te postave, da se je red šolskih reči ves zmedel, ter da je nastopila zmešnjava. In res, v tem, ko so se odpovedali pripomoči oni, katerim je bilo šolsko vodstvo vzeto, pokazalo se je, da so novi možje, ki so za vajeta prijeli, poznali sicer cilj, do katerega je bilo dospeti, ali poti, po kateri naj bi ga dosegli, niso še natančno poznali.

Redni učitelji, katerih stanje ni bilo še za terdno določeno, niso vedeli, ali bi smeli zanašati se na prihodnost, pomočni učitelji pa so bili omahljivi in boječi in niso vedeli, ali bi še nadalje pomagali učiti, ali ne.

V tacih težavah se je ustanovilo »deželno šolsko svetovalstvo« dne 1. julija 1869; prva skerb mu je bila, ustanoviti niže šolske oblastnije. (V Ljubljani 2. septembra l. 1870.)

Le polagoma so deželne postavne šolstvo v red devale in pojasnovale misli, po katerih je bilo ravnati se v prihodnje. Tako je postava 10. marca 1870. uravnala pravno razmerje učiteljskega osebja ljudskih šol (na Kranjskem postava 29. aprila l. 1873); druga 6. maja 1870 določila vse, kar se tiče ustanovljanje,

vzderževanje in obiskovanje javnih ljudskih učilnic (na Kranjskem 29. aprila l. 1873) in slednjič je prišel ukaz ministerski 20. avg. 1870. S tem so bila ustanovljena splošna vodila za notranjo uredbo občnih ljudskih učilnic.

Vprašajmo zdaj, gospoda, kaj se je zgodilo v tem petletji? Kdor hoče odgovoriti temu vprašanju, mora poznati stanje reči, konec desetletja takrat minulega.

Samo tretjina takratnih javnih šol je bila redna, vse druge so bile šole za silo; pravih učiteljev je bilo malo, in se ti so bili slabo plačevani in po večem tudi slabo pripravljene za nalogo, ki jo jim je zaupala državna postava 14. maja 1869; učitelji pomočniki so imeli tudi prav piclo plačo, ki jih gotovo ni spodbadala h gorečnosti; šolski uk ni nikogar prav zanimal, šole so bile brez učil, otrok je hodilo v šole le malo, šolski prostori so bili nezadostni. — To, gospoda, je slika ne preveč razveseljujoča tedanjih šolskih razmer

Resnica je, da se je v naši deželi leta 1870 štele komaj sto osem in petdeset javnih ljudskih šol, konec l. 1874 pa jih je bilo že 213. Leta 1870 se je štele le 115 pravih učiteljev, konec lanskega leta pa jih je že bilo 142; pomožni učitelji so tisti čas vsak po svojem učili, zdaj malo da ne vsi duhovni radovoljno učijo v določenih urah; takrat ni bilo še bukvarnic, dandanes jih je že 30, in med njih ustanovitelji je marsikteri razumen župnik, ki je podaril sad svojega truda dobrotnemu temu namenu; šole leta 1871 niso imele nikakošnih učil, dan današnji ima že skor vsaka vsaj nar potrebnih in do bodo do konec leta tudi še one pomočke, katerih še nimajo.

Treba je tedaj omeniti, da je visoko ministerstvo hotelo, da se napravijo tri »pripravljalnice« za prestop v učiteljska izobraževališča, zato da se pride v okom pomanjkanju učiteljev, in da je ono od državnega zbora dobilo 8000 gl. v podporo ljudskim šolam goriške dežele. Dodati je še tudi, da leta 1870 učitelji niso še vedeli, kako vverstiti v prejšnji nauk nove predmete zapevedane v §. 3. državne postave 14. maja 1869 in kako izveršiti §. 7. te postave, ki veleva, da se nauki ljudske šole na tista leta, v katerih mora vsak otrok v šolo hoditi, kolikor le mogoče, tako porazdelé, da bo vsako od let teh po ena učna stopinja. — Do zdaj so se pojmovi o tem že pojasnili, zdaj imamo že učni črtež za osemrazrednice, poterjen od ministerstva za uk in bogocastje, in med važnimi nalogami sedanjega učiteljskega zbora je tudi ta, da svoje misli izgovori o nasvetovanih učnih črtežih za druge verste ljudskih šol in da se bode razgovarjal o potrebnih bukvah, po katerih se imajo načerti izveršiti. V prihodnje ne bo manjkalo učiteljev, ki bodo znali učiti po novih načertih; saj je lani bila razglašena za učiteljska nova ustava, katera podaljšuje izobraževališče na štiri leta, zato da se vsak o tem času lahko sam nauči vseh predmetov, katere je učiti na ljudskih šolah, pa da se tudi navadi, kako gré te predmete učiti.

Naj razvidniši dokaz resničnega šolskega napredka je ta, da deželno šolsko svetovalstvo deva pred oči vsem, ki jih zanima šolski poduk, učno razstavo, ki se dans odpré. V njej se nahajajo učenski izdelki in izdelki učiteljski, katerim namen je polajšavati in pojasnovati uk; tam so pripomočki za uk in omiko, ki jih je plemenita tekma v povzdigo učenja, vzbujena po vseh krajih naše države, znala ponuditi učiteljem in učencem.

Pa ne varajmo se, gospoda! Če se je dozdej že kaj storilo, še več nam bo storiti, da dosežemo, česar si želimo. Eden nar bistvenjših pogojev, da uk zdatno napreduje in se omika širi, je ta, da hodijo otroci redno v šolo. Pri nas ni še vse, kakor bi moralo biti, ker od 30.000 otrok dolžnih v šolo hoditi,

hodi jih noter le 16.000, 14.000 pa jih je ostalo v temi nevednosti. Zato zeli deželni šolski svät slišati menjenje učiteljskega zbora tudi o pripomočkih, katere bi bilo rabiti, da se izvrši postava, vsled katere je šolski poduk obče zapovedan, in ki jo k sreči že dolgo časa v Avstriji imamo

Mnogo roditeljev, ker jih tlačí velika revščina, sili svoje otroke k pre zgodnjemu delu zaradi dobička, in ne, da bi jih pošiljali v šolo; drugi pa so vporni zavoljo nevednosti in nočejo storiti dolžnosti, ki jo zahteva postava; zato pa raste novi zarod neveden in reven, kakor prejšnji; torej mu ni mogoče ceniti dobrote šolskega poduka. Po pregovoru »ignoti nulla cupido« (česar človek ne pozna, po tem tudi ne hrepeni) je sedanji rod malo nagnen k požertovalnosti v prid rodu naslednjemu, ostaja v nevednosti, nevednost pa je neusahljivi vir revščine, vir moralnega in materialnega propada.

Nar zanesljivi učni in gojitveni pripomočki so bili vsikdar zgledi, bilo je ogledovanje reči; za tega delj bo c. k. deželno šolsko svetovalstvo najbolj skerbelo za to, da se vpeljejo kmetijstveni tečaji z zglednimi posestvi, in da se osnujejo obertnijski in tergovski učni tečaji za one, ki so postavno dognali ljudsko šolo. Tako se pokaže s dejanjem sad šolsk. poduka vsem tistim, kateri niso še prevérjeni, da je šola res koristna, in tako se bode najbolj pospeševalo materialno blagostanje po deželi. Ali, čem bolj napredujemo v preuravnavanji našega šolstva, tem jasnejše se vsakemu razumniku kažejo brezštevilne težave, ki jih treba še premagati, predno se doseže sedanjih preuravnjav namera. Ta namera pa bodi, da se vsak narod v državi, vsak človek, če tudi po različnih potih, udeleži izobraževanja, da bode med ljudmi bratovska ljubezen, med narodi pa vzajemno spoštovanje in edinost, da bode drugi drugemu pomagal, da bodo tedaj vsi »viribus unitis« sodelovali v skupen namen, ta namreč, da postane mogočno, sloveče in drugim državam posnemanja vredno naše cesarstvo, katero je po previdnosti božji — ne brez namena — občna domovina Nemcem, Slovincem, Madjarom in Latincem.

Naša dežela, da si le majhen del široke carevine, slovi vendar le med družini zavoljo bistroumnosti svojih stanovalcev, zavoljo lepote okrajin, zavoljo rodovitnosti zemlje in zaradi milega podnebja. Ali, kar se tiče šolskih reči, kaže se nam v sedanji prestopni dobi neenako: nekteri nje okraji so storili že več za šolo, drugi manj, nekatere šole so že precej daleč dospеле na poti napredka, druge spet so se še le začele gibati. Zavoljo tega pa ne smemo po nikakem zgubiti poterpežljivosti in ne ustrašiti se težavne poti proti večkrat omenjenemu cilju in koncu; marveč naj nas zavest vzvišenega namena spodbuja k tekmi, da si pridobimo to zaslugo, da smo poterpežljivo pomagali širiti svetlobo omike, izpred katere polagoma zginjajo in se zgublajo tmine nevednosti, surovosti in predsodkov! Prosta in obširna je pred nami pot do boljše prihodnosti, in napotovaje se tje smo dolžni zahvaliti se véliki cesarici Mariji Tereziji, ki je osnuvala in uredila ljudsko šolo; pa ne manj hvaležni moramo biti tudi njenemu velikodušnemu nasledniku zdaj vladajočemu, ki je hotel pridobiti si slavni naslov »prenavljavca države« in preuravnateljja ljudske odgoje; saj je ona sama le, ki more podeliti državi imenitnost, krepost in mogočnost.

Božja Previdnost mu toraj dodeli, da bi, spoštovan in ljubljen od svojega ljudstva, mnogo let srečno vladal drago nam Avstrijo! —

Živio naš najmilostljivi cesar Frančišek Jožef I.!

Obravnavalo se ni v seji nič. Samo podpredsednika, ravnateljja g. P. Rajakoviča, je g. dež. nadzornik imenoval, (Konec prih.)

— Učiteljske skušnje so se začele tu v ponedeljek 3. t. m.; do 5. so bile pismene, od 6—8 ustmene, a 10. praktične. Za meščanske šole se je oglasil g. Janez Petkovšek, učitelj v c. k. arsenalu na Dunaj, iz prirodnoznanstvene skupine, in gna. Marija Orel iz Ljubljane za jezikoslovno in zgodovinsko stroko. Za splošnje ljudske šole so se oglasili g. g.: Jurij Arnuš, poduč. pri sv. Jakobu (Štaj.); Janez Glinšek, zač. učitelj pri sv. Trojici (Štaj.); Martin Kavčič, poduč. v Baierdorfu pri Gradcu; Bernard Jane, zač. učitelj v Nevljah; Pavel Kavčič, zač. učitelj v Mengšu, France Koncilija, učitelj na fabriški šoli v Kočevji, France Krainz, podučitelj v Konjicah (Štaj.), Jakob Petrič, zač. učit. v Grahovem, Alojzij Račič, zač. učit. v Postojni, Valentin Žvagen, zač. učitelj v Cerknici, gna. Kristina Vilher, zač. učit. na mestni šoli v Karlavi, a za slovenščino učiteljica gna. Marija Schulc iz Ptuja. Vseh skupaj tedaj 14. Od teh je 1 učitelj pri ustmenem spraševanju odstopil; — 13 sprašanih je opravilo tako-le: 1 učitelj in 1 učiteljica sta dobila spričalo II. reda za ljudske šole; 6 učiteljev je dobilo spričalo III. reda, a 2 učitelja IV. reda. Za meščanske je bilo oddano 1 spričalo III. reda, a 1 — IV. reda; 1 učiteljica je dobila spričalo za slovenščino; iz med onih 6 učiteljev je 1 sposoben le za podučevanje v slovenskem jeziku, a drugi s spričali II. in III. reda so sposobni za podučevanje v obeh deželnih jezikih.

— Kratak opis Štajarske, Koroške, Kranjske, in Primorja za ljudske šole. Dodatek berilom. Tako se zove knjižica v osmerki, ki jo je sestavil in založil marljivi g. Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. Cena ji je 10 kr. Tako bode omenjeni gospod kmali sestavil knjige, ljudskim šolam najpotrebnejše. Izgled, vreden posnemanja!

— Schematismus der krainischen Volksschulen. Izdal krain. Landes-Lehrerverein. Cena mu je 40 kr., in g. knjigar Bamberg ga razpošilja tudi drugam, ako se doda še 2 kr. poštnine. Za statistiko kranjskega šolstva je važna ta knjižica. — Imena učiteljev so slovenski pisana, se ve, kdor se noče za Slovence spoznati, tega tudi uradna sporočila niso prekerstila; krajna imena so pisana nemški; tukaj bi bilo želeti, da bi se bilo krajno ime, kakor ga narod imenuje, vsaj pod oklep postavilo; tako na pr. hl. Kreuz, St. Veit i dr., te kraje narod ne imenuje povsod enako, na pr. hl. Kreutz bei Neumarkt se reče: »V Križeh,« drugej »na Križu« ali drugače; za »Šentvid« pri Cerknici nihče ne ve, a pri »sv. Vidu« to je tam znano. Ko bi se gledalo na take reči, bi bilo delo tudi topografske vrednosti.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Janez Thuma, nadučitelj v Mengšu, in g. Janez Pleško, iz Podrage, učitelja v Vipavi (prih. leto).

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Učiteljska služba v Čatežu in v Dolini (okraja Kerškega), plača po 500 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 20. maja pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Na 4razredni ljudski šoli v Kranji je razpisana služba učitelja z letno plačo 400 gl. Prošnje do konca maja 1876 krajnemu šolskemu svetu v Kranji. C. k. okrajni šolski svet v Kranji 11. aprila 1876.

Šolska kronika in pobotnice za učitelje v službi in v pokoji (Lehrergehaltsquittungen) se dobivajo pri založništvu (R. Milic, stari terg št. 33.)

— Učiteljske skušnje so se začele tu v ponedeljek 3. t. m.; do 5. so bile pismene, od 6—8 ustmene, a 10. praktične. Za meščanske šole se je oglasil g. Janez Petkovšek, učitelj v c. k. arsenalu na Dunaj, iz prirodnoznanstvene skupine, in gna. Marija Orel iz Ljubljane za jezikoslovno in zgodovinsko stroko. Za splošnje ljudske šole so se oglasili g. g.: Jurij Arnuš, poduč. pri sv. Jakobu (Štaj.); Janez Glinšek, zač. učitelj pri sv. Trojici (Štaj.); Martin Kavčič, poduč. v Baierdorfu pri Gradcu; Bernard Jane, zač. učitelj v Nevljah; Pavel Kavčič, zač. učitelj v Mengšu, France Koncilija, učitelj na fabriški šoli v Kočevji, France Krainz, podučitelj v Konjicah (Štaj.), Jakob Petrič, zač. učit. v Grahovem, Alojzij Račič, zač. učit. v Postojni, Valentin Žvagen, zač. učitelj v Cerknici, gna. Kristina Vilher, zač. učit. na mestni šoli v Karlavi, a za slovenščino učiteljica gna. Marija Schulc iz Ptuja. Vseh skupaj tedaj 14. Od teh je 1 učitelj pri ustmenem spraševanju odstopil; — 13 sprašanih je opravilo tako-le: 1 učitelj in 1 učiteljica sta dobila spričalo II. reda za ljudske šole; 6 učiteljev je dobilo spričalo III. reda, a 2 učitelja IV. reda. Za meščanske je bilo oddano 1 spričalo III. reda, a 1 — IV. reda; 1 učiteljica je dobila spričalo za slovenščino; iz med onih 6 učiteljev je 1 sposoben le za podučevanje v slovenskem jeziku, a drugi s spričali II. in III. reda so sposobni za podučevanje v obeh deželnih jezikih.

— Kratak opis Štajarske, Koroške, Kranjske, in Primorja za ljudske šole. Dodatek berilom. Tako se zove knjižica v osmerki, ki jo je sestavil in založil marljivi g. Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. Cena ji je 10 kr. Tako bode omenjeni gospod kmali sestavil knjige, ljudskim šolam najpotrebnejše. Izgled, vreden posnemanja!

— Schematismus der krainischen Volksschulen. Izdal krain. Landes-Lehrerverein. Cena mu je 40 kr., in g. knjigar Bamberg ga razpošilja tudi drugam, ako se doda še 2 kr. poštnine. Za statistiko kranjskega šolstva je važna ta knjižica. — Imena učiteljev so slovenski pisana, se ve, kdor se noče za Slovenca spoznati, tega tudi uradna sporočila niso prekerstila; krajna imena so pisana nemški; tukaj bi bilo želeti, da bi se bilo krajno ime, kakor ga narod imenuje, vsaj pod oklep postavilo; tako na pr. hl. Kreuz, St. Veit i dr., te kraje narod ne imenuje povsod enako, na pr. hl. Kreutz bei Neumarkt se reče: »V Križeh,« drugej »na Križu« ali drugače; za »Šentvid« pri Cerknici nihče ne ve, a pri »sv. Vidu« to je tam znano. Ko bi se gledalo na take reči, bi bilo delo tudi topografske vrednosti.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Janez Thuma, nadučitelj v Mengšu, in g. Janez Pleško, iz Podrage, učitelja v Vipavi (prih. leto).

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Učiteljska služba v Čatežu in v Dolini (okraja Kerškega), plača po 500 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 20. maja pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Na 4razredni ljudski šoli v Kranji je razpisana služba učitelja z letno plačo 400 gl. Prošnje do konca maja 1876 krajnemu šolskemu svetu v Kranji. C. k. okrajni šolski svet v Kranji 11. aprila 1876.

Šolska kronika in pobotnice za učitelje v službi in v pokoji (Lehrergehaltsquittungen) se dobivajo pri založništvu (R. Milic, stari terg št. 33.)